

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49



Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander RuttKay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2



91087/09

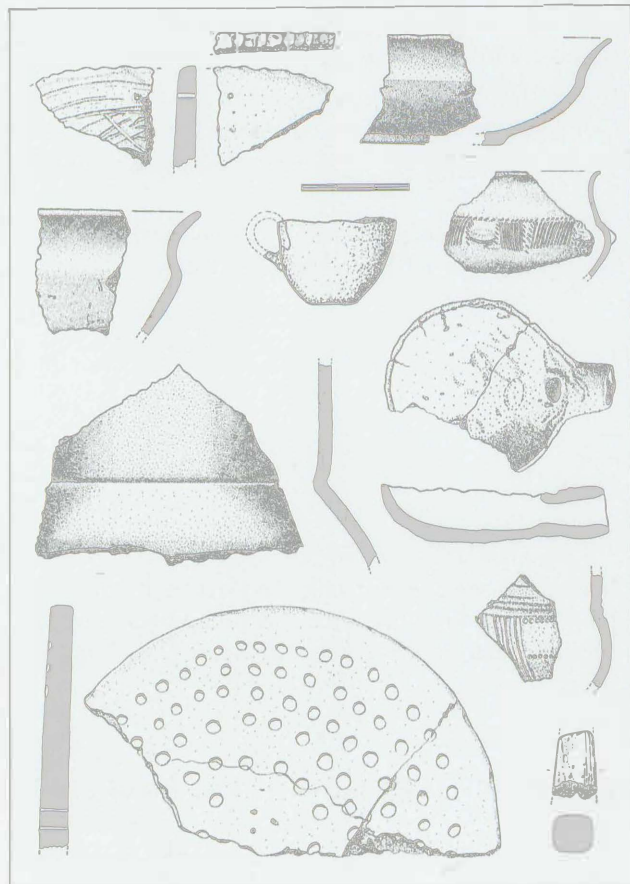
ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Resumé

Krnov (Bez. Bruntál), Schellenburg. Höhensiedlung. Schlesische Phase der Lausitzer Urnenfelderkultur. Obe-flächensammlungen.



Obr. 8: Krnov, „Schellenburg“. Nálezový materiál. Abb. 8: Krnov, „Schellenburg“. Funde aus der Burgstelle.

KYJOV (OKR. HODONÍN)

„Dolní Újezd“. Únětická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu II. etapy výstavby vodovodu v trase Kyjov–Šardice provedlo v červnu 2007 Masarykovo muzeum v Hodoníně záchranný výzkum, kdy pozitivní kontexty přinesl úsek v trati Dolní Újezd (ZM ČR 1: 10 000, kladový list 34–22–02, okolí bodu 453/70 mm od Z/J s.č.). Na západním svahu výběžku mírné terénní vyvýšeniny s nadmořskou výškou okolo 198 m se podařilo objevit tři sídlištní objekty na profilu severní strany výkopu. Překryté hnědou nadložní vrstvou o síle cca 1 m byly zahloubeny ještě max. 60 cm do písčitého podloží, přičemž z prvního a také největšího z nich se svažujícími se dnem o zachovaném rozměru cca 200 cm s heterogenním zásypem s pískovými čočkami se podařilo získat menší množství keramiky s hlazeným povrchem, umožňující dataci do únětické kultury. Obdobné tmavé zásypy hlinitopísčitého charakteru dalších dvou objektů s vanovi-

tým dnem, resp. nepravidelným dnem a o rozměrech cca 120 cm, resp. 190 cm však i přes intenzivní sondáž neposkytly datovatelný materiál a tento se nepodařilo objevit ani v okolním výkopku.

Velmi zajímavým jevem z geologického hlediska byla také nápadná změna podloží východním směrem ve vzdálenosti jen tří metrů od posledně zmiňovaného objektu, kde se místo písčitých vrstev objevily hlinitopísčité vrstvy s vápnitými konkrécemi. Menší zdokumentovaný úsek prozatím umožňuje stanovit předběžnou interpretaci o existenci dalšího pravěkého sídliště nedaleko od již známého, bohužel přesněji nelokalizovaného sídliště s podobnými přírodními poměry v trati Odměrky od Kyjova.

Jaromír Šmerda

Resumé

Kyjov (Bez. Hodonín). „Dolní Újezd“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

KŘENOVICE (OKR. PŘEROV)

„Padělky od Dřínového“ (Křenovice 3). LnK(?), VS, doba hradištní. Sídliště. Pohřeb v sídlištní jámě. Záchranný výzkum

Během výstavby dálnice D1, úseku Vyškov–Kroměříž, byly po skrývce nadloží v jižní části katastru obce Křenovice zjištěny půdorysy zahloubených archeologických objektů. Trasa dálnice je zde vedena okrajovou částí Litenečické vrchoviny, která tvoří četná návrší a vysoké terasy nad širokým údolím řeky Hané.

Lokalita leží v nadmořské výšce 218,0–228,0 m a je identifikována na mapě ZM ČR 1: 10 000, list 24–42–09, těmito koordináty: 481 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 259 mm od jižní sekční čary (JSČ), 479 mm od ZSČ a 253 mm od JSČ, 0 mm od ZSČ a 251 mm od JSČ, 0 m od ZSČ a 258 mm od JSČ; mapový list 24–42–10: 0 mm od ZSČ a 258 mm od JSČ, 0 mm od ZSČ a 251 mm od JSČ, 17 mm od ZSČ a 250 mm od JSČ, 18 mm od ZSČ a 257 mm od JSČ.

Objekty v Křenovicích 3 se nacházely na mírném k VJV obráceném svahu táhlého návrší, které končí v Křenovickém potoce. Celkem zde bylo zjištěno a prozkoumáno 31 objektů rozložených ve dvou skupinách. První, vytvořená v raném středověku, byla níže položená a sledovala v určité vzdálenosti potok, kdežto druhá, s objekty starší doby bronzové, byla rozmístěna výše po svahu a volněji rozložena.

Objekty starší doby bronzové byly rozloženy volně, spíše se koncentrovaly na střední část, k severnímu okraji zkoumané plochy. V poměru k vodoteči se nacházely ve střední části svahu návrší a výše na jeho temeno již nešly. Měly charakteristickou formu zásobních jam, zde s mírně převislými stěnami (obj. č. 4, 6, 14, 16, 17, 18, 23, 28 a 30). Vyskytly se i drobnější objekty (č. 22, 31) a hlíník (č. 27). Jejich výplň obsahovala často velké množství keramiky a zvířecích koštů. V menší míře zde byly nalezeny zlomky brusných podložek, drtidel, valounů a štípaná industrie (2 úštěpy). Keramika byla zastoupena především dobře rozpoznatelnými hrnci s hrotitými pupíky

a drsným povrchem, mísami s vodorovně seříznutými okraji, zlomky amfor, soudkovitými hrnkami apod. Charakter úpravy povrchu odpovídá dobremu zpracování keramiky starší doby bronzové. Výzdoba je provedena liniemi inkrustovaných vpichů na soudkovitých hrncích, přesekáváním a prstováním hrany oddělující výdut' a hrdlo u amfor a hrotitými pupíky u hrnců. Na základě přítomnosti některých starších prvků (mísy s prohnutým okrajem) je možné řadit uvedený soubor do starší fáze vývoje věteřovské skupiny. Mazanice poskytla doklady o úpravě stěn hlazením a v jednom případě bílým nátěrem.

Jako na jiných sídlištech starší doby bronzové i zde se setkáváme s formou pohřbu v sídlištní jámě. Konkrétně se jedná o západní polovinu objektu 28, kde byly nalezeny kosterní pozůstatky jedince uloženého v mírně skrčené poloze na levém boku. Paže byly ohnuty v lokti a ruce spočívaly níže před obličejem. Dolní končetiny byly také skrčeny přibližně v pravém úhlu, ale neměly zcela stejnou polohu, pravá je o něco více přitažena k tělu. Tělo spočívalo na dně, v západní polovině jámy, zády k západní stěně. Při preparaci nebyly zjištěny žádné doklady milodarů. Jáma měla na úrovni skrytého podloží průměr 210 cm, shodný rozměr měl i průměr dna, na řezu se však rýsoval její původní trapézovitý profil.

Další zastoupenou historickou etapou byly zbytky sídliště ze střední doby hradištní. Pouze tři datovatelné objekty (vakovité zásobní jámy) obsahovaly zlomky horních částí hrnců s výzdobou vlnic. Blíže se tomuto sídlišti věnuje příspěvek v kapitole Středověk.

Zcela mimo obě zmíněné skupiny řadíme liniové těleso (č. 1) mísového řezu, které protínalo horní část plochy a které bylo vyhodnoceno jako úvoz zaniklé komunikace. Z položených sond bylo získáno nepatrné množství pravěké, středověké a novověké keramiky a dvě drobné železné tyčinky.

Miroslav Daňhel, Arkadiusz Tajer

Resumé

Křenovice (Bez. Přerov). „Padělky od Dřínového“ (Křenovice 3). LBK, Věteřov Gruppe, Frühmittelalter. Siedlung. Bestattung in Siedlungsgrube. Rettungsgrabung.

KŘENOVICE (OKR. PŘEROV)

„Vinice“ (Křenovice 2), MMK, jevišovická kultura, věteřovská skupina, slezskoplatěnická fáze KLPP, doba hradištní, novověk. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Na podzim roku 2006 a následně během jara 2007 byl proveden záchranný archeologický výzkum na lokalitě Křenovice 2 v trati „Vinice“. Na polykulturní lokalitě bylo objeveno 450 objektů z různých období pravěku a rané doby dějinné (viz kapitoly: Eneolit, Doba železná, Středověk a novověk).

Starší doba bronzová je zastoupená věteřovskou skupinou, jejíž objekty byly nalezeny jak samostatně, tak i v menších skupinách rozptýlené po celém temeni kopce.

Zkoumané jámy měly podobu okrouhlých i oválných zásobnic středních i větších rozměrů, od 1 m do 3 m délky u ústí jámy a o hloubce od 1 m do 2,5 m, měřeno od úrovně podloží. V objektech byl nalezen bohatý archeologický materiál – keramika, kostěné nástroje, mazanice, zvířecí kosti, škeble a uhlíky. Mezi keramickým inventářem najdeme tvary typické pro věteřovskou skupinu – soudkovité hrnků, koflíky nebo amfory s vlnovité rozšířeným okrajem.

V jednom z objektů byla odkryta lidská kostra uložená ve skrčené poloze na levém boku, s hlavou orientovanou k S.

Závěr doby bronzové reprezentuje bohaté osídlení slezskoplatěnické fáze KLPP (viz Doba železná).

Arkadiusz Tajer

Resumé

Křenovice (Bez. Přerov). „Vinice“ (Křenovice 2). Mährische bemalte Keramik, Jevišovicer Kultur, Věteřov-Gruppe, Platěnice Phase der Lausitzer Urnenfelderkultur, Burgwallzeit, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LECHOVICE U PAVLOVA (OKR. ŠUMPERK)

Obersko. KLPP. Opevněné výšinné sídliště. Náhodný nález.

Lokalizace: Poloha lokality v ZM ČR 1 : 10000, list 14-43-24, rok vydání 1984, okolí bodu 217:180 mm od západní sekční čáry; jižní sekční čáre.

Během vlastivědné vycházky dne 6. 8. 2007 byly v zářezu starší lesní cesty do tělesa valu na J straně hradiska nalezeny na povrchu dva zlomky (A52387, prům. cca 28 cm; A52388, prům. cca 30 cm) keramických terčů – kotoučů – dosud ne zcela jasně určených. Tyto kotouče se nacházejí jak na pohřebištích tak i na sídlištech KLPP, přičemž nelze vyloučit ani jejich magický podtext. Na jedné straně zlomku A52387 se nachází několik důlků vytvořených prsty při výrobě.

Nálezy jsou uloženy ve Vlastivědném muzeu Šumperk, muzeum Mohelnice.

Za laskavou konzultaci děkuji Mgr. Peteru Kováčikovi, Archaia Olomouc.

Karel Faltýnek

Resumé

Lechovice u Pavlova (Bez. Šumperk) Höhensiedlung Obersko. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Einzelfund.